

donošenja, a objavit će se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 02-05-42451-19/19
05. decembra 2019. godine
Sarajevo

Premijer
Edin Forto, s. r.

Ministarstvo unutrašnjih poslova

Na osnovu čl. 21. stav (5) tačke a) i 23. stav (3) tačke d) Zakona o unutrašnjim poslovima Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/16, 26/19 i 31/19) i čl. 127. stav (1) tačke d), a u vezi sa čl. 27. stav (5) Zakona o policijskim službenicima Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 38/18 i 26/19), na prijedlog policijskog komesara, ministar unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo donosi

PRAVILNIK

O NAČINU I POSTUPKU UPOTREBE I PRAVDANJA SILE

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

Ovim pravilnikom utvrđuju se sredstva sile, način i uvjeti upotrebe sile od strane policijskih službenika Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Uprava policije) prilikom vršenja poslova i zadataka u skladu sa Zakonom o policijskim službenicima Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 38/18 i 26/19, u daljnjem tekstu: Zakon) i drugim zakonskim i podzakonskim aktima, postupak izvještavanja i prikupljanja podataka i činjenica (u daljnjem tekstu: ispitni postupak), ocjena zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile, evidencije i analize, psihofizički pregled, raspored na druge poslove i pružanje pravne pomoći policijskim službenicima Uprave policije.

Član 2.

(Sredstva sile)

(1) Sredstva sile su:

- a) fizička sila, uključujući borilačke vještine,
 - b) palica,
 - c) sredstva za vezivanje,
 - d) uređaj za prisilno zaustavljanje lica,
 - e) uređaj za prisilno zaustavljanje vozila,
 - f) hemijska sredstva,
 - g) vatreno oružje,
 - h) službeni psi,
 - i) službeni konji,
 - j) vodeni topovi,
 - k) specijalna vozila,
 - l) specijalne vrste oružja,
 - m) eksplozivne naprave i
 - n) električni uređaji za privremeno onesposobljavanje.
- (2) Sredstva sile iz stava (1) ovog člana mogu se upotrijebiti samo kada je to potrebno za zaštitu ljudskih života, imovine, odbijanja napada, otklanjanja opasnosti, savladavanja otpora, sprečavanja bijega i očuvanja javne bezbjednosti.
- (3) Policijski službenik upotrijebiće sredstva sile jedino kada ne može uspostaviti kontrolu nad licima bez njihove upotrebe.
- (4) Kad lice pruža pasivni otpor, sredstva sile se, po pravilu, ne upotrebljavaju, osim ako lice pasivnim otporom onemogućava intervenciju policijskog službenika, a nema drugih mogućnosti da se savlada takav otpor ili je upotreba blažih sredstava ostala bez uspjeha.

Član 3.

(Ravnopravnost spolova)

Gramatička terminologija korištenja muškog i ženskog spola u ovom pravilniku podrazumijeva uključivanje oba spola.

Član 4.

(Značenje izraza)

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) otpor je verbalna ili fizička radnja lica kojom se sprečava ili izbjegava zakonsko obuzdavanje i djelovanje policijskog službenika. Otpor može biti: psihološki, pasivni, defanzivni, aktivni i pogoršani aktivni,
- b) psihološki otpor (nefizički) postoji kada se lice ne pridržava zakonskih naređenja policijskog službenika i upućuje verbalne optužbe i prijetnje. U ovakvim situacijama, za kontrolisanje dovoljno je prisustvo jednog ili više policijskih službenika u uniformi,
- c) pasivni otpor (najniži nivo psihološkog otpora) postoji kada se lice ogлуši o poziv ili zakonito naređenje policijskog službenika, ne pokušava da fizički napadne policijskog službenika. U ovakvom slučaju lice je obično samo "mrtvo tijelo", odnosno stavi se u takav položaj (legne, uhvati se za neki predmet i sl.) kojim onemogućava policijskog službenika da izvrši službeni posao. U ovakvim situacijama policijski službenik koristi tehniku "mehke ruke" (digitalni pritisci na tačke bola) kojom su minimalne šanse za nanošenje tjelesnih povreda licu,
- d) defanzivni otpor (upotreba fizičke sile pri pružanju otpora policijskom službeniku) je situacija kada je lice neagresivno, isto ne napada policijskog službenika, akcije koje preduzima nisu uvredljive, lice pokušava da odgurne policijskog službenika ili da se povuče. U ovakvim situacijama policijski službenik koristi tehniku "tvrde ruke" (upotreba zahvata na zglobovima, zglobovima i laktu). Uspostavljanjem kontrole tehnikom "tvrde ruke" postoji veća mogućnost nanošenja tjelesnih povreda licu,
- e) aktivni otpor postoji kada lice koristi agresivan fizički napad koji bi mogao rezultirati ozljeđivanjem policijskog službenika ili drugih lica i pri tome lice koristi svoje tijelo, ruke, noge, glavu, zube, otima se, hrve se, gura se, zaklanja iza raznih predmeta i sl. ili podstiče druga lica na otpor i na taj način onemogućava policijskog službenika da izvrši službeni posao. U ovakvim situacijama policijski službenik će, po mogućnosti, koristiti prvo tehniku "tvrde ruke" (zahvati na zglobovima, zglobovima i laktu) kao blažu vrstu sile, a može koristiti palicu pri savladivanju otpora,
- f) pogoršani aktivni otpor postoji kada lice kod sebe ima oružje, oruđe i druge predmete i ima namjeru da uzrokuje ozbiljne tjelesne povrede ili smrt policijskog službenika ili drugog lica. U ovakvim situacijama policijski službenik može koristiti smrtonosnu silu (vatreno oružje),
- g) napad je svaka neposredna primjena sile od strane jednog ili više lica kojom se ugrožava život policijskog službenika ili život, zdravlje, sloboda i imovina znatne vrijednosti drugih. Napad predstavlja i svaki drugi neposredan napad kojim se ugrožava život policijskog službenika, njegov tjelesni integritet, napad na ličnost i objekat koji se osigurava ili napad na druga lica, a vrši se vatrenim oružjem, opasnim oruđem ili drugim predmetima kojima se može ugroziti život, napad koji vrše dva ili više lica, napad na mjestu i u vrijeme kada se ne može očekivati pomoć, kao i napad fizički snažnijeg lica ili lica koje se služi posebnim vještinama. Napad mora biti stvaran, a u slučaju primjene sredstava sile, mora biti protivpravan, istovremen ili direktno predstojeći,
- h) obuzdavanje je verbalna ili fizička radnja policijskog službenika preduzeta sa namjerom da upravlja ili regulira radnju drugog lica,
- i) vezivanje je službena radnja kojom policijski službenik stavlja lice pod punu kontrolu, vezivanjem ruku i/ili nogu upotrebom službenih sredstava za vezivanje i/ili drugih pogodnih priručnih sredstava,
- j) opravdana sila su radnje policijskog službenika za obuzdavanje lica koje su razumne, neophodne i

proporcionalne stepenu otpora lica i koje su preduzete u cilju provođenja zakona,

- k) smrtonosna sila je posljednje sredstvo u provođenju zakona i obično uključuje upotrebu vatrenog oružja ili drugog predmeta namijenjenog nanošenju fatalnih povreda, odnosno usljed koje se za posljedicu, po pravilu, može očekivati da uzrokuje smrt lica,
- l) hemijske materije su one materije sintetičkog, biološkog ili prirodnog porijekla koje svojim djelovanjem kod lica izazivaju trenutnu onesposobljenost i
- m) električni uređaji za privremeno onesposobljavanje su sprave, koje kada su u upotrebi i u kontaktu sa licem ili životinjom, emituju paralizirajuće električne impulse do 50.000 volta, usljed čega dolazi do privremene onesposobljenosti lica ili životinje, a mogu biti kompaktni električni paralizatori, teleskopski električni paralizatori i dalekometni žičani električni paralizatori.

Član 5.

(Uvjeti za upotrebu sile)

- (1) Policijski službenici imaju ulogu od vitalnog značaja u zaštiti prava na život i drugih prava i sloboda građana. Prijetnja životu i sigurnosti policijskog službenika predstavlja prijetnju stabilnosti društva u cjelini i policijski službenik će koristiti odgovarajuću silu da bi otklonio takvu prijetnju.
- (2) Policijski službenik može upotrijebiti silu samo kada je to neophodno potrebno i isključivo u mjeri potrebnoj radi ostvarenja zakonitog cilja, na način i pod uvjetima propisanim zakonom i ovim pravilnikom, tako da se službeni zadatak izvrši sa najmanje štetnih posljedica po lice protiv kojeg se ta sila upotrebljava.
- (3) Zaštita života je najveći prioritet policijskih službenika Uprave policije, te će upotrebljavati silu samo u slučajevima kada ostala sredstva i mjere nisu efikasne i ne daju željene rezultate.
- (4) U svakom slučaju mora se primijeniti minimalna sila neophodna za osiguranje poštivanja svih zakona i drugih propisa ili radi otklanjanja prijetnje nasiljem.
- (5) Prije upotrebe bilo kojeg sredstva sile, policijski službenik dat će upozorenje, osim ako bi to moglo ugroziti sigurnost policijskog službenika ili drugog lica ili bi bilo očigledno neprimjereno ili nesvršishodno u datim okolnostima.
- (6) Sila se može primjenjivati samo dok se ne postigne cilj ili dok ne postane jasno da se cilj ne može postići upotrebom sile.
- (7) Policijski službenik dužan je da prestane s upotrebom sile čim prestanu razlozi zbog kojih je sila upotrijebljena.
- (8) Pri upotrebi sile, policijski službenik je dužan poštovati ljudsko dostojanstvo lica prema kojem upotrebljava silu.
- (9) Policijski službenik dužan je da pokuša ublažiti napetu situaciju kad god je to taktički moguće. Ukoliko policijski službenik zbog vlastite krivnje dozvoli sebi da situacija eskalira na veći stepen nasilja nego što je to neophodno, onda će on dijeliti odgovornost za nastale posljedice. Intenzitet sile policijskog službenika mora da bude proporcionalan intenzitetu otpora ili napada lica prema kojem se sila upotrebljava.
- (10) Policijski službenik je dužan ispuniti slijedeće uvjete u slučaju opravdanog korištenja sile:
 - a) upotrijebljena sila mora biti primjerena i proporcionalna ozbiljnosti kažnjive radnje i mora opravdavati ciljeve koji se žele postići,
 - b) upotrijebljena sila će biti minimalizirana kako bi se sačuvao ljudski život,
 - c) medicinska pomoć bit će osigurana svim povrijeđenim licima što je prije moguće i
 - d) porodica lica nad kojom je sila upotrebljena, konzularni službenik strane države čiji je lice državljanin ili drugo lice koju ona odredi, bit će što je prije moguće obavješteni o

upotrebi sile, ukoliko lice nad kojim je sila upotrijebljena to zahtjeva.

Član 6.

(Izuzeće od upotrebe određenih sredstava sile)

- (1) Fizička sila i palica se ne koriste prema djeci, starijim licima, vidno invalidnim licima uključujući lica koja su očigledno bolesna, kao ni prema ženama koje su očigledno trudne, osim ako ta lica izravno ugrožavaju život policijskog službenika, svoj život ili život drugih lica.
- (2) Vatrano oružje i specijalne vrste oružja ne mogu se koristiti samo iz razloga da bi se spriječio bijeg lica, osim ukoliko je to jedini način odbrane od izravnog napada ili opasnosti ili se radi o bijegu lica lišenog slobode ili osuđenog lica koje bježi iz ustanove za izvršavanje krivičnih sankcija.
- (3) Eksplozivne naprave ne mogu se koristiti radi sprečavanja bijega lica.

Član 7.

(Upotreba sile po narednju nadređenog službenika)

- (1) Policijski službenik dužan je primijeniti silu naredenu od strane nadređenog službenika ili nadležnog organa, osim ako bi time počinio krivično djelo.
- (2) Nadređeni službenik iz stava (1) ovog člana smatra se policijski službenik pod čijim se neposrednim rukovodstvom nalazi policijski službenik prilikom izvršenja službenog zadatka.
- (3) Ako nadređeni policijski službenik koji izdaje naredbu nije na licu mjesta, dozvoljeno mu je da izda naredbu o upotrebi sile samo ako ima jasnu sliku događaja i ako ne postoji opasnost od nesporazuma.
- (4) Ukoliko se okolnosti promijene u vremenskom periodu između izdavanja naredbe i njene realizacije, a policijski službenik koji je izdao naredbu ne može biti o tome obavješten na vrijeme, policijski službenik najvišeg čina od prisutnih na licu mjesta može da izmijeni naredbu, o čemu se mora odmah obavijestiti policijski službenik koji je izdao naredbu.
- (5) Ako više policijskih službenika učestvuje u operaciji, rukovodilac operacije je ovlašten da naredi upotrebu ili zabrani upotrebu sile. Ukoliko rukovodilac operacije ili njegov zamjenik nisu imenovani, poziciju će preuzeti prisutni policijski službenik najvišeg čina. Ukoliko ima više policijskih službenika s istim činom, rukovodilac operacije bit će najstariji policijski službenik sa tim činom.
- (6) U hitnim slučajevima, ukoliko se uvjeti iz st. (2), (3), (4) i (5) ovog člana ne mogu ispoštovati, rukovodeću poziciju će preuzeti bilo koji drugi policijski službenik.
- (7) Određivanju rukovodeće pozicije moraju biti obavješteni svi policijski službenici koji učestvuju u operaciji od strane nadležnog rukovodioca.

II - UPOTREBA SREDSTAVA SILE

Član 8.

(Fizička sila)

- (1) Policijski službenik može da upotrijebi fizičku silu, uključujući i borilačke vještine, radi:
 - a) savladavanja otpora lica koje narušava javni red i mir ili koje treba da se liši slobode ili privede,
 - b) sprječavanja bjekstva lica koje je lišeno slobode ili lica zatečenog na licu mjesta ili u neposrednoj blizini lica mjesta izvršenja krivičnog djela, a za koga postoje osnovi sumnje da je izvršio krivično djelo,
 - c) odbijanja napada od sebe ili drugog lica ili objekta koji se osigurava,
 - d) sprečavanja samopovrijeđivanja lica i
 - e) otklanjanja opasnosti od sebe ili drugog.
- (2) Upotreba fizičke sile podrazumijeva zahvate, udarce, bacanja i druge vještine odbrane ili napada, odnosno borilačke vještine kojim se primorava na poslušnost lice koje svojim

postupkom onemogućava izvršenje službenog posla ili koje fizički napada na policijskog službenika, na drugo lice ili na objekat ili lice koje policijski službenik osigurava.

- (3) Upotreba fizičke sile smatra se lakšim oblikom primjene sile.
(4) Fizička sila se upotrebljava samo u potrebnoj mjeri, pri čemu policijski službenik ne smije nepotrebno grubo postupati.

Član 9.

(Palica)

- (1) Pod upotrebom palice podrazumijeva se udarac palicom.
(2) Palica (gumena, metalna, polikarbonska, interventna palica-tonfa, teleskopska palica-sklopiva i dr.) se koristi ako se ciljevi iz člana 7. stav (1) ovog pravilnika ne mogu ostvariti upotrebom fizičke sile.
(3) Prilikom upotrebe palice policijski službenik će udarce usmjeriti prema velikim grupama mišića, kao i prema rukama i nogama, pri čemu ne smije nepotrebno grubo postupati.
(4) Palica se, po pravilu, ne upotrebljava radi savladavanja pasivnog otpora, osim ako nema drugih mogućnosti da se takav otpor savlada ili je upotreba drugih sredstava bila bez uspjeha.
(5) Policijski službenik u pravilu neće upotrijebiti palicu za udarce u glavu ili u predjelu genitalija, vrata, kičmenog stuba, grudnog koša, trbušnog zida, izuzev radi sprečavanja napada kojim je ugrožen njegov život ili život drugog lica.

Član 10.

(Sredstva za vezivanje)

- (1) Sredstva za vezivanje, u skladu s ovim pravilnikom, su lisice (metalne lisice-šarke, metalne lisice-lanac, plastične lisice-višekratne i plastične vezice jednokratne i dr.).
(2) Policijski službenik izvršiće vezivanje lica ako:
a) postoji opasnost da će napasti na policijskog službenika, drugo službeno lice ili građanina,
b) ometa policijskog službenika u obavljanju njegove dužnosti,
c) lice pokuša pobjeći ili se očekuje da će pobjeći i
d) postoji opasnost da će lice dovesti u opasnost sebe ili drugo lice.
(3) Ako policijski službenik nema uz sebe neko od sredstava navedenih u stavu (1) ovog člana, može se za vezivanje upotrijebiti i drugo pogodno priručno sredstvo.
(4) Vezivanje ruku vrši se tako da se ruke nalaze ispred tijela, a ukoliko lice pruža otpor ili se pružanje otpora može osnovano očekivati ili je lice snažnije od policijskog službenika, vezivanje ruku vrši se na leđima. Vezivanje i ruku i nogu lica koje se dovodi i sprovodi službenim vozilom, može se vršiti samo ako lice pruža otpor, pokuša bjekstvo ili se pružanje otpora, odnosno pokušaj bjekstva može osnovano očekivati.
(5) Lica različitog spola se ne mogu zajedno vezati.
(6) Više od dva lica se neće vezati zajedno, kao ni odrasli i maloljetnici.

Član 11.

(Uređaji za prisilno zaustavljanje lica)

- (1) Uređaji za prisilno zaustavljanje lica su:
a) zaštitne ograde,
b) krstila,
c) posebna vozila s ogradom i
d) druga priručna sredstva.
(2) Uređaji za prisilno zaustavljanje lica upotrebljavaju se za:
a) zaprečavanje prodora veće grupe lica na određeno mjesto ili prostor,
b) zatvaranje ulica, trgova i drugih prostora,
c) presijecanje prostora na kome se održava javni skup i
d) održavanje javnog reda i mira.
(3) Izuzetno, službena vozila koja nisu posebno opremljena, mogu se koristiti za prisilno zaustavljanje većih skupina lica

ili sprečavanje bjekstva lica protiv kojeg se može upotrijebiti vatreno oružje.

- (4) Zabranjena je upotreba službenog vozila sa namjerom da se nanese bilo kakva šteta ili povreda.

Član 12.

(Uređaji za prisilno zaustavljanje vozila)

- (1) Uređaji za prisilno zaustavljanje motornih vozila su:
a) sredstva koja se sastoje od podloge u koju su ugrađeni šiljci koji se prolaskom motornog vozila zabadaju u pneumatike i tako otežavaju daljnje kretanje vozila i
b) mreža ili druga odgovarajuća sredstva za zaustavljanje putničkog motornog vozila.
(2) Ako policijski službenik nema kod sebe uređaj iz stava (1) ovog člana, za prisilno zaustavljanje može da koristi zaštitne ograde, specijalna službena vozila, službena vozila, rampe, teretna vozila, građevinske mašine, građevinski materijal i sl.
(3) Uređaj za prisilno zaustavljanje motornog vozila sa četiri i više točkova može se koristiti radi sprečavanja bjekstva motornim vozilom lica koje je zatečeno u izvršenju krivičnog djela, bijega lica koje je lišeno slobode ili za koje je izdata naredba za lišenje slobode, nedopuštenim prilazom vozilom do objekta ili prostora gdje se nalaze lica ili predmeti koje policijski službenik osigurava, radi sprečavanja daljnje vožnje lica koje je prije toga bilo zaustavljano od strane policijskih službenika i nije poštovalo naredbu policijskog službenika iz propisa kojim se reguliše oblast bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini, a koje lice zbog nepostupanja po naredbi policijskih službenika daljom vožnjom motornim vozilom ugrožava javni saobraćaj i dovodi u opasnost život ljudi i imovinu.
(4) Ispred mjesta na kojem je postavljen uređaj za prisilno zaustavljanje motornog vozila, na odgovarajućoj udaljenosti pored puta moraju se postaviti odgovarajući saobraćajni znaci, po potrebi i odgovarajuće svjetlo, u skladu sa propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini, a u slučaju hitnosti obavljanja službene radnje i radi bezbjednosti policijskog službenika ili drugih lica, uređaj za prisilno zaustavljanje motornih vozila može se postaviti i bez postavljanja gore navedenih odgovarajućih saobraćajnih znakova.
(5) Uređaj za prisilno zaustavljanje motornih vozila sa dva ili sa tri asimetrično postavljena točka (motocikl) može se koristiti radi sprečavanja bijega lica koje sa navedenog motornog vozila direktno ugrožava život policijskog službenika ili život drugih lica.

Član 13.

(Hemijska sredstva)

- (1) Hemijskim sredstvima, u skladu s ovim pravilnikom, smatraju se sredstva za raspršivanje hemijskih materija i to:
a) puške i pištolji za ispaljivanje dozvoljenih hemijskih sredstava,
b) hemijske ručne bombe,
c) hemijske tromblonske mine i
d) hemijski raspršivači (hemijski sprejevi i dr.).
(2) Pri vršenju službenih zadataka policijski službenici mogu upotrijebiti hemijska sredstva za privremeno onesposobljavanje ako upotreba fizičke sile i palice ne daje željene rezultate ili se ne mogu efikasno upotrijebiti, sa ciljem izbjegavanja upotrebe vatrene oružja.
(3) U zatvorenim prostorijama hemijska sredstva mogu se koristiti samo radi savladavanja otpora lica koje se sakrilo ili zabarikadiralo i prijeti ili pruža otpor upotrebom vatrene oružja, opasnim oruđem ili drugim opasnim predmetom. Prije upotrebe hemijskih sredstava o tome će se upozoriti lice prema kojem se koristi i pozvati da odmah izađe i da se preda. Ako to ne učini i nakon ponovljenog upozorenja upotrijebit će se hemijsko sredstvo.

- (4) Ako se u objektu u kome se zabarikadiralo lice iz stava (3) ovog člana nalaze kao taoci i druga lica, policijski službenik koji donosi odluku cijenit će sve okolnosti slučaja prije donošenja odluke o tome koja hemijska sredstva upotrijebiti i na koji način. Ako zabarikadirano lice drži druga lica kao taoce i prijeti da će ugroziti ili ugrožava njihove živote, policijski službenik koji donosi odluku može upotrijebiti hemijska sredstva i bez upozorenja.
- (5) Kad je javni red i mir narušen u većem obimu, hemijska sredstva mogu se upotrijebiti samo po naređenju nadređenog policijskog službenika na licu mjesta.
- (6) Hemijska sredstva koriste se ako se ne mogu upotrebom fizičke sile i palice ostvariti ciljevi iz člana 7. stav (1) ovog pravilnika, po naređenju nadređenog policijskog službenika na licu mjesta.
- (7) Za upotrebu hemijskog spreja, kojeg lično duže policijski službenici, nije potrebno odobrenje (naređenje) iz stava (5) ovog člana. Hemijski sprej se koristi ako se ne mogu upotrebom fizičke sile i palice ostvariti ciljevi iz člana 7. stav (1) ovog pravilnika.
- (8) Hemijskim sredstvima mogu rukovati policijski službenici koji su posebno za to obučeni.

Član 14.

(Službeni psi)

- (1) Prilikom obavljanja određenih službenih poslova i zadataka, policijski službenici mogu upotrebljavati posebno dresirane službene pse. Vrste službenih pasa su:
 - a) službeni psi za pozorničku službu ili patrolnu službu,
 - b) službeni psi tragači i napadači i
 - c) službeni psi za stražarsku službu.
- (2) Policijski službenici mogu upotrijebiti službene pse za:
 - a) sprečavanje bjekstva, pronalaženje i hvatanje učinioca krivičnog djela,
 - b) sprečavanje bjekstva lica lišenih slobode,
 - c) vršenje osiguranja objekata i lica,
 - d) sprečavanje otpora ili odbijanje napada na policijskog službenika, druga lica ili objekte koji se osiguravaju i
 - e) preventivno djelovanje na pozorničkom reonu ili patrolnom sektoru.
- (3) Prije upotrebe službenog psa policijski službenik je dužan upozoriti lice prema kojem ga ima namjeru upotrijebiti da će koristiti službenog psa ako ne postupi po naređenju policijskog službenika. Upozorenje se neće dati kada to, s obzirom na okolnosti slučaja, nije moguće ili nije svrsishodno.
- (4) Službeni psi mogu se upotrebljavati samo ako su pripremljeni za obavljanje određenih službenih radnji i ako ih vode osposobljeni policijski službenici (vodiči službenih pasa).
- (5) Službeni psi se upotrebljavaju sa zaštitnom korpom ili bez nje. Radi savladavanja otpora, službeni psi sa zaštitnom korpom se upotrebljavaju u slučaju kada je, u skladu sa Zakonom i ovim pravilnikom, dozvoljena upotreba fizičke sile i palice, a bez zaštitne korpe u slučaju kada je, u skladu sa Zakonom i ovim pravilnikom, dozvoljena upotreba vatrenog oružja.
- (6) Pri upotrebi službenih pasa, policijski službenik dužan je da pazi da službeni pas nepotrebno ne povrijedi lice protiv kojeg se upotrebljava.
- (7) Upotreba službenih pasa za pronalaženje tragova i predmeta krivičnih djela, pronalaženje droge, pronalaženje eksploziva i drugih opasnih materija, pronalaženje nestalih i zalutalih lica, spašavanje lica nastradalih u elementarnim nepogodama i pronalaženje leševa, kao i za vršenje pozorničke ili patrolne djelatnosti ne smatra se upotrebom sile u smislu ovog pravilnika. Radi uspješnog pronalaska navedenih lica, predmeta i tragova, policijski službenici dužni su koristiti službene pse tragače odmah nakon saznanja za kriminalni i drugi sigurnosno interesantan događaj.

- (8) Službeni psi za stražarsku službu koriste se za osiguranje određenih objekata, zavisno od njihovog značaja i lokacije. Ovi službeni psi ne smiju se koristiti za izvršavanje drugih službenih zadataka, ukoliko za to nisu posebno dresirani.

Član 15.

(Službeni konji)

- (1) Kao sredstvo prinude službeni konj može se upotrijebiti radi uspostavljanja narušenog javnog reda i mira tako što će se kretanjem konja razdvajati ili potiskivati lica, a službeni konji mogu se upotrijebiti i radi zaprečavanja prolaska lica.
- (2) Službeni konj može se upotrijebiti samo pod nadzorom konjanika.
- (3) Upotreba službenih konja kao sredstva prinude za policijski posao u kome učestvuje pet ili više konjanika smatra se upotrebom konjice.
- (4) Službeni konji mogu se upotrijebiti samo po odobrenju policijskog komesara ili policijskog službenika koga on za to ovlasti.

Član 16.

(Vodeni topovi)

- (1) Vodeni topovi mogu se upotrijebiti kada je javni red i mir narušen u većem obimu na javnim skupovima, radi sprečavanja otpora većeg broja lica, kao i radi zaštite lica i imovine, samo kada fizička sila ili sredstva sile ne daju rezultate ili ih nije moguće upotrijebiti.
- (2) Pod upotrebom vodenog topa smatra se korištenje i šmrkova sa vodom veće snage (monitori).
- (3) Upotreba vodenih topova je primjerena kada je potrebno usmjeriti ili rastjerati masu koja narušava javni red i mir u većem obimu ili kada masa ne postupa po naredbi policijskog službenika.
- (4) Upotrebu vodenih topova odobrava rukovodilac operacije ili akcije na licu mjesta.

Član 17.

(Specijalna vozila)

- (1) Specijalnim vozilima smatraju se:
 - a) vozila za izbacivanje vode pod pritiskom,
 - b) oklopna vozila sa ili bez ugrađene zaštitne ograde,
 - c) helikopteri,
 - d) vozila za uklanjanje prepreka i
 - e) druga vozila za posebne namjene.
- (2) Specijalna vozila mogu se upotrijebiti radi:
 - a) uspostavljanja javnog reda i mira narušenog u većem obimu,
 - b) borbe protiv terorističkih i kriminalnih grupa,
 - c) zaštite značajnijih objekata,
 - d) izvidanja,
 - e) transporta i evakuacije ljudstva i sredstava,
 - f) izvođenja taktičkih radnji i fizičke zaštite ljudstva,
 - g) zaprečavanja prolaska lica,
 - h) upotrebe hemijskih sredstava i vatrenog oružja ugrađenih na ta vozila i
 - i) u druge policijske svrhe.
- (3) Upotrebom specijalnih vozila smatra se:
 - a) izbacivanje vode pod pritiskom sa ili bez hemijskih sredstava,
 - b) upotreba ugrađenog vatrenog oružja,
 - c) uklanjanje prepreka i
 - d) zaprečavanje prolaska lica.
- (4) Svako specijalno vozilo, u skladu sa njegovim karakteristikama, opslužuje posada koju sačinjavaju nadređeni službenik, vozač i članovi posade.
- (5) Specijalna vozila mogu se upotrijebiti samo po odobrenju policijskog komesara ili policijskog službenika kojeg on za to ovlasti.

Član 18.

(Specijalne vrste oružja)

- (1) Specijalno oružje je svako oružje pogodno za nadogradnju kojom se mijenjaju njegove funkcionalne karakteristike.
- (2) Specijalne vrste oružja su:
 - a) snajperska puška sa ili bez prigušivača pucnja,
 - b) automatsko oružje sa prigušivačem pucnja,
 - c) automatsko oružje sa ugrađenim bacačem granata,
 - d) oružje namijenjeno za upotrebu hemijskih sredstava i
 - e) druge vrste specijalnog oružja (gasno oružje, oružje za signalizaciju, oružje za ispaljivanje gumene municije, oružje za privremeno onesposobljavanje električnim impulsima, oružje za omamljivanje opasnih životinja, oružje sa tetivom i dr.).
- (3) Specijalne vrste oružja mogu se upotrijebiti samo po odobrenju policijskog komesara ili policijskog službenika koga on za to ovlasti.

Član 19.

(Eksplzivne naprave)

- (1) U smislu ovog pravilnika eksplozivne naprave su posebno osmišljeni predmeti koji sadrže eksplozivne materije i sredstva za njihovo aktiviranje.
- (2) Eksplozivne naprave, kao posebno naoružanje u Upravi policije su:
 - a) ručne granate sa zvučnim i svjetlosnim efektom i
 - b) ručne granate sa gumenim punjenjem.
- (3) Eksplozivne naprave upotrebljavaju se za:
 - a) otvaranje zaključanih prostorija,
 - b) otklanjanje postavljenih prepreka,
 - c) privremeno onesposobljavanje lica i
 - d) u druge policijske svrhe.
- (4) Eksplozivne naprave ne mogu se koristiti radi sprečavanja bijega lica.
- (5) Eksplozivnim napravama mogu rukovati samo policijski službenici koji su posebno za to obučeni.
- (6) Eksplozivne naprave mogu se upotrijebiti samo po odobrenju policijskog komesara ili policijskog službenika koga on za to ovlasti.

Član 20.

(Električni uređaji za privremeno onesposobljavanje)

- (1) Električnim uređajima za privremeno onesposobljavanje smatraju se električni paralizatori.
- (2) Pri vršenju službenih zadataka policijski službenici mogu upotrijebiti električne uređaje za privremeno onesposobljavanje ako upotreba fizičke sile i palice ne daje željene rezultate ili se ne mogu efikasno upotrijebiti, sa ciljem izbjegavanja upotrebe vatrenog oružja.
- (3) Prije upotrebe električnih uređaja za privremeno onesposobljavanje o tome će se upozoriti lice prema kojem se koristi osim ako bi se time ugrozila sigurnost policijskog službenika, drugog lica ili dovela u opasnost sigurnost objekta koji je pod zaštitom policijskog službenika ili imovina.
- (4) Kad je javni red i mir narušen u većem obimu električni uređaji za privremeno onesposobljavanje mogu se upotrijebiti samo po naređenju nadređenog policijskog službenika na licu mjesta.
- (5) Električni uređaji za privremeno onesposobljavanje koriste se ako se ne mogu upotrebom fizičke sile i palice ostvariti ciljevi iz člana 7. stav (1) ovog pravilnika, po naređenju nadređenog policijskog službenika na licu mjesta.
- (6) Za upotrebu električnog uređaja za privremeno onesposobljavanje, kojeg lično duže policijski službenici, nije potrebno odobrenje (naređenje) iz stava (4) ovog člana. Električni uređaji za privremeno onesposobljavanje se koriste ako se upotrebom fizičke sile i palice ne mogu ostvariti ciljevi iz člana 7. ovog pravilnika.

- (7) Električni uređaji za privremeno onesposobljavanje mogu se koristiti i radi sprečavanja bijega lica.
- (8) Električnim uređajima za privremeno onesposobljavanje mogu rukovati policijski službenici koji su posebno za to obučeni.

III - UPOTREBA VATRENOG ORUŽJA

Član 21.

(Upotreba vatrenog oružja)

- (1) Policijski službenik može upotrijebiti vatreno oružje ako su već upotrebljena sredstva sile bila neefikasna, ili ako upotreba drugih sredstava sile ne garantira uspjeh.
- (2) Policijski službenik može upotrijebiti vatreno oružje ako nema drugog načina da:
 - a) zaštititi sebe ili druge od izravno prijeteće smrtno opasnosti ili ozbiljne ozljede i
 - b) spriječi učinjenje krivičnog djela koje predstavlja ozbiljnu prijetnju životu ili integritetu lica, liši slobode lica koje predstavlja takvu opasnost i opire se policijskom službeniku.

Član 22.

(Smrtonosna sila)

- (1) Pod upotrebom smrtonosne sile (vatrenog oružja) smatra se ispaljivanje jednog ili više hitaca u pravcu lica.
- (2) Policijski službenik će, ako je to u datim okolnostima događaja moguće, hicc usmjeriti u nevitalne dijelove tijela.

Član 23.

(Upozorenje)

- (1) Prije upotrebe vatrenog oružja, policijski službenik je dužan da na to upozori lice prema kojem ga namjerava upotrijebiti.
- (2) Pod upozorenjem za upotrebu vatrenog oružja smatra se verbalno upozorenje kao i rukovanje oružjem sve dok isto nije upotrijebljeno u skladu sa članom 21. stav (1) ovog pravilnika.
- (3) Policijski službenik će dati dovoljno vremena da se postupi po njegovom upozorenju, osim ako bi time nastao rizik za njega samog ili rizik nanošenja ozbiljnih ili smrtonosnih povreda drugim licima, a okolnosti nalažu potrebu za trenutačnom akcijom.
- (4) U svakom slučaju, upozorenje se neće uputiti ako bi to ugrozilo sigurnost policijskog službenika ili izvršenje službenog zadatka.

Član 24.

(Isključenje upotrebe vatrenog oružja)

- (1) Upotreba vatrenog oružja nije dozvoljena ako bi ugrozila živote drugih ljudi, osim ako je to jedini način odbrane sebe ili drugoga od izravnog napada ili opasnosti.
- (2) Upotreba vatrenog oružja nije dozvoljena prema maloljetniku, osim ako je to jedini način odbrane sebe ili drugoga od izravnog napada ili opasnosti.

Član 25.

(Upotreba vatrenog oružja prema vozilima i plovilima)

- (1) Policijski službenik ne smije upotrijebiti vatreno oružje prema vozilu u pokretu, osim ako se to vozilo koristi kao sredstvo izravnog napada za nanošenje povreda policijskim službenicima ili drugim licima, ili ako je to neophodno radi sprečavanja nanošenja ozbiljnih ili smrtonosnih povreda pucanjem iz vozila na policijske službenike ili na druga lica.
- (2) U toku izvršavanja policijskih zadataka na plovnim putevima, policijski službenik ima pravo upotrijebiti vatreno oružje ako se plovilo za kojim se vrši potjera ne zaustavi nakon što mu je upućen vidljiv ili čujan signal da se zaustavi i to sa razdaljine sa koje je nedvojbeno moguće primiti i razumjeti takav signal.

Član 26.

(Zaštita života ljudi)

Radi zaštite života ljudi, u smislu člana 20. stav (2) tačka a) ovog pravilnika, policijski službenik može upotrijebiti vatreno oružje ako se život jednog ili više lica nalazi u neposrednoj opasnosti od drugog lica, a s ciljem da se odbije ili spriječi započeti protivpravni napad.

Član 27.

(Neposredna opasnost po život)

- (1) Život ljudi nalazi se u neposrednoj opasnosti ako je lice napadnuto na takav način ili takvim sredstvima koja predstavljaju neposrednu opasnost po njegov život ili ako je fizička sila i vještina napadača takva ili broj napadača toliki da se život napadnutog ne može odbraniti bez upotrebe vatrene oružja.
- (2) Kao neposredna opasnost po život može se smatrati:
 - a) napad vatrenim oružjem,
 - b) napad opasnim oruđem, drugim predmetima ili sredstvima kojima se može ugroziti život,
 - c) napad koji vrše dva ili više lica,
 - d) napad na mjestu i u vrijeme kada se ne može očekivati pomoć,
 - e) napad fizički snažnijeg lica ili lica koje se služi posebnim vještinama i sl., ako je takvim napadom ugrožen nečiji život i
 - f) svaki drugi napad koji predstavlja ozbiljnu prijetnju po život ili integritet lica.
- (3) Neposrednom opasnosti po život policijskog službenika ili drugog lica smatra se i samo potezanje vatrene oružja ili pokušaj da se vatreno oružje potegne.

Član 28.

(Nepovredivost prostora i objekata diplomatsko-konzularnih predstavništava)

Prilikom upotrebe vatrene oružja policijski službenik će, ako je to u datim okolnostima moguće, voditi računa da ispaljeni meci ne naruše teritorijalni suverenitet prostora ili objekata diplomatsko-konzularnih predstavništava smještenih na području Kantona Sarajevo.

Član 29.

(Upotreba vatrene oružja po naređenju nadređenog službenika)

- (1) Kad policijski službenici vrše službu pod neposrednim rukovodstvom nadređenog službenika, vatreno oružje mogu da upotrijebe samo po njegovom naređenju.
- (2) Naređenje za upotrebu vatrene oružja nadređeni službenik može izdati samo na licu mjesta i u slučajevima i pod uvjetima predviđenim u članu 20. ovog pravilnika.

Član 30.

(Pucnji radi signalizacije i odbrane od životinja)

Pucanje u zrak radi signalizacije i traženja pomoći, kao i pucanje u životinje kad ugrožavaju život policijskih službenika ili drugih lica, ne smatraju se upotrebom vatrene oružja u smislu ovog pravilnika.

IV - POSTUPAK IZVJEŠTAVANJA, PRIKUPLJANJA PODATAKA I ČINJENICA I OCJENE ZAKONITOSTI I PRAVILNOSTI UPOTREBE SILE

Član 31.

(Izveštaj o upotrebi sile)

- (1) Policijski službenik, koji je u toku vršenja dužnosti upotrijebio silu mora sačiniti i podnijeti pismeni izvještaj o upotrebi sile odmah, a najkasnije u roku od 24 sata od završetka smjene, te isti podnijeti neposrednom rukovodiocu organizacione jedinice, koji primjerak tog izvještaja u roku od 24 sata od zaprimanja izvještaja prosljeđuje Odjeljenju za unutrašnji nadzor, koordinaciju i usmjeravanje Sektora uniformisane policije (u daljem tekstu: Odjeljenje). U slučaju

upotrebe sile od strane dva ili više policijskih službenika, svi policijski službenici koji su upotrijebili silu dužni su podnijeti pojedinačne izvještaje o upotrebi sile. Kada u jednom događaju-incidentu učestvuju više lica prema kojima su policijski službenici upotrijebili silu, svaka pojedinačna sila biće posebno obrađena i ocijenjena.

- (2) Policijski službenik sačinjava izvještaj iz stava (1) ovog člana bez obzira da li je u konkretnom slučaju silu upotrijebio i drugi policijski službenik ili je sila upotrijebljena prema dva ili više lica.
- (3) Prilikom demonstracija i nereda formira se jedan spis bez obzira na broj lica prema kojima je upotrijebljena sila.
- (4) Policijski službenik koji van radnog vremena upotrijebi silu dužan je o tome odmah obavijestiti svog neposrednog rukovodioca, a čim se steknu uvjeti za to mora sačiniti pismeni izvještaj o upotrebi sile, najkasnije u roku od 24 sata od trenutka upotrebe sile. Izvještaj se podnosi neposrednom rukovodiocu, bez obzira na nadležnost i mjesto upotrebe sile, koji će u naredna 24 sata primjerak tog izvještaja, u skladu sa stavom (1) ovog člana, dostaviti Odjeljenju. Po potrebi predmetni izvještaj će se dostaviti i organizacionoj jedinici nadležnoj po mjestu upotrebe sile.
- (5) U slučaju iz stava (4) ovog člana provešće se postupak prikupljanja činjenica i podataka neophodnih za ocjenu zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile u skladu sa odredbama Zakona i ovog pravilnika.
- (6) Ako sam policijski službenik nije u mogućnosti da podnese izvještaj o upotrebi sile, izvještaj podnosi njegov neposredni rukovodilac u roku iz stava (1) ovog člana. Kada policijski službenik koji je upotrijebio silu bude u mogućnosti, podnijet će dodatni izvještaj o upotrebi sile.
- (7) Izvještaj o upotrebi sile sadržava sljedeće podatke:
 - a) naziv organa i organizacione jedinice koja podnosi izvještaj,
 - b) broj izvještaja i datum podnošenja izvještaja,
 - c) podaci o policijskom službeniku koji podnosi izvještaj,
 - d) datum, vrijeme i mjesto događaja,
 - e) vrsta otpora,
 - f) sredstvo sile koje je primijenio policijski službenik,
 - g) priroda i stepen svake povrede nanesene bilo kojem licu (građanin ili policijski službenik) koje je umiješano u situaciju u kojoj je upotrijebljena sila,
 - h) podaci o mjestu pružanja medicinskog tretmana i podaci o medicinskom osoblju koje je konstatovalo povrede,
 - i) ime i prezime, adresa i drugi lični podaci lica protiv kojeg je upotrijebljena sila,
 - j) ime i prezime, adresa i drugi lični podaci svjedoka događaja,
 - k) opis događaja u kojem je upotrijebljena sila,
 - l) potpis podnosioca izvještaja,
 - m) podaci o datumu i vremenu obavještanja organizacionih jedinica i
 - n) napomene i ime, prezime, čin i potpis neposrednog rukovodioca, koji je pregledao izvještaj.
- (8) Izvještaj o upotrebi sile sačinjava se na obrascu broj 1. koji je sastavni dio ovog pravilnika.
- (9) Policijski službenici koji su upotrijebili silu u smislu Zakona i ovog pravilnika prije sačinjavanja izvještaja o upotrebi sile dužni su sačiniti službenu zabilješku u kojoj će navesti sve okolnosti događaja u kojem je upotrijebljena sila.

Član 32.

(Dostavljanje izvještaja o upotrebi sile)

- (1) Neposredni rukovodilac, nakon pregledanja izvještaja potpisuje isti i u roku od 24 sata, od završetka smjene u kojoj je upotrijebljena sila jedan primjerak dostavlja Odjeljenju.
- (2) O upotrebi sile koja je za posljedicu imala teške povrede ili smrt lica kao i o svakoj upotrebi vatrene oružja neposredni rukovodilac odmah obavještava Operativni centar u Službi policije, koji o događaju odmah obavještava policijskog

komesara, Odjeljenje, Odjeljenje za unutrašnju kontrolu Jedinice za profesionalne standarde, kao i druge nadležne organizacione jedinice Uprave policije.

Član 33.

(Nadležnost za vođenje postupka prikupljanja podataka i činjenica)

- (1) Postupak prikupljanja podataka i činjenica neophodnih za ocjenu zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile od strane policijskog službenika u organizacionim jedinicama vodi rukovodilac organizacione jedinice, zavisno u kojoj organizacionoj jedinici radi policijski službenik koji je upotrijebio silu.
- (2) Ukoliko sredstva sile upotrebi rukovodilac unutrašnje organizacione jedinice postupak prikupljanja podataka i činjenica vodi neposredno nadređeni rukovodilac.
- (3) Ukoliko sredstva sile upotrijebi rukovodilac osnovne organizacione jedinice, ispitni postupak vodi Odjeljenje.

Član 34.

(Obaveze u toku vođenja postupka prikupljanja podataka i činjenica)

Podatke i činjenice neophodne za ocjenu zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile, prikupljaju isključivo policijski službenici ovlašteni ovim pravilnikom, a obaveze su sljedeće:

- a) izvršiti uvid u izvještaj o upotrebi sile i odmah sa podnosiocem izvještaja otkloniti nedostatke koji su u suprotnosti sa ovim pravilnikom,
- b) obaviti razgovor sa licem ili licima prema kojima je upotrijebljena sila (ukoliko su lica svjesna, komunikativna i dostupna) i na te okolnosti uzeti pismenu izjavu ili sačiniti službenu zabilješku o obavljenom razgovoru, kao i o nemogućnosti obavljanja razgovora iz objektivnih razloga. Prilikom obavljanja razgovora i uzimanja pismene izjave zahtijevati odgovor na pitanja koja su bitna za donošenje ocjene o zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile. Lice koje vodi ispitni postupak dužan je da preduzme sve mjere kako bi se osiguralo prisustvo lica prema kojem je upotrijebljena sila radi obavljanja razgovora. Po ovlaštenju lica koje vodi ispitni postupak, razgovor sa licem prema kojem je upotrijebljena sila može obaviti dežurni rukovodni policijski službenik ili rukovodilac smjene,
- c) pod nadzorom lica koji vodi ispitni postupak ili dežurnog rukovodnog policijskog službenika ili rukovodioca smjene provjeriti će se prisustvo alkohola u organizmu kod policijskih službenika koji su upotrijebili silu, kao i kod lica nad kojim je upotrijebljena sila putem odgovarajućih metoda, a izuzetno se to neće vršiti ako za to postoje opravdani razlozi (bolest, povreda i sl.),
- d) obaviti razgovor sa svjedocima, uzeti pismene izjave ili sačiniti službenu zabilješku o obavljenom razgovoru, na način kako je to propisano u tački b) ovog člana,
- e) na okolnosti nejasnoća i kontradiktornosti u izvještaju policijskog službenika u odnosu na iskaze svjedoka i lica prema kojem je upotrijebljena sila, od policijskog službenika uzeti pismenu izjavu i razjasniti eventualne nejasnoće i/ili kontradiktornosti. Ukoliko nema nejasnoća i kontradiktornosti ova pismena izjava se neće uzimati,
- f) ostvariti uvid u medicinsku dokumentaciju i pribaviti kopiju medicinske dokumentacije o eventualnim povredama policijskog službenika i lica prema kojem je upotrijebljena sila, uz obavezno fotografiranje povreda koje su nastale, ukoliko to dozvoljavaju okolnosti i
- g) pribaviti izvode iz kaznene, operativne i prekršajne evidencije i drugu relevantnu dokumentaciju, koja je korisna za donošenje ocjene zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile (službene zabilješke, patrolni nalozi i dr.).

Član 35.

(Sačinjavanje službene zabilješke)

Nakon provedenog ispitnog postupka, policijski službenik iz člana 32. ovog pravilnika sačinjava službenu zabilješku koja sadrži:

- a) ime i prezime i funkciju podnosioca službene zabilješke,
- b) naziv organizacione jedinice,
- c) broj i datum,
- d) naziv akta (službena zabilješka),
- e) opis događaja i upotrebe sile,
- f) poduzete mjere i postupke za utvrđivanje podataka i činjenica (obavljeni razgovori sa licima prema kojima je upotrijebljena sila i svjedocima, izvršen uvidaj, izvršeno privremeno oduzimanje predmeta, obavljena vještačenja, obavljeni ljekarski pregledi, obavljena alkotestiranja, obavljena fotografisanja povreda i oštećenja i dr.),
- g) kraći sadržaj iskaza lica od kojih su uzete pismene izjave i s kojim je obavljen razgovor, sa osvrtom na iskaze koji upućuju na zakonitost ili nezakonitost upotrebe sile,
- h) posljedice od upotrebe sile (medicinske, nastala šteta i dr.),
- i) stav o zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile i
- j) potpis policijskog službenika.

Član 36.

(Dostavljanje spisa o upotrebi sile)

- (1) Policijski službenik koji je proveo postupak kompletira spis sa svim sadržajima i priložima i uz svoju službenu zabilješku dostavlja ga neposredno višem rukovodiocu, zavisno u kojoj organizacionoj jedinici radi policijski službenik koji je upotrijebio silu.
- (2) Rukovodilac iz stava (1) ovog člana, dužan je da prouči spis, otkloni eventualne nedostatke i propuste i kompletan spis, uz svoje pismeno mišljenje, u roku od pet dana od dana prijema izvještaja o upotrebi sile, dostavi Odjeljenju.

Član 37.

(Ocjena zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile)

- (1) Odjeljenje, će pregledati svaki izvještaj o upotrebi sile radi utvrđivanja zakonitosti upotrebe sile. Posebno će se provjeriti procedura o provođenju ispitnog postupka upotrebe sile.
- (2) Nakon uvida u spis o upotrebi sile i dostavljenog mišljenja, Odjeljenje će nekompletne ili nejasne spise vratiti nadležnoj organizacionoj jedinici da odmah, a najkasnije u roku od tri dana dopuni spis i isti dostavi ponovo na uvid. U svakom slučaju, Odjeljenje će u roku od sedam dana svoj pismeni izvještaj i prijedlog o zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile dostaviti rukovodiocu policijskog organa, koji u roku od 15 dana donosi ocjenu o zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile. Pismena ocjena (Obrazac broj 2. i Obrazac broj 3.) dostavlja se rukovodiocu organizacione jedinice radi vođenja evidencije i eventualnog korištenja za iniciranje postupka za utvrđivanje disciplinske ili krivične odgovornosti.
- (3) Ako rukovodilac policijskog organa utvrdi da je policijski službenik upotrijebio silu na nezakonit ili nepravilan način, dužan je da odmah preduzme odgovarajuće mjere kako bi se utvrdila odgovornost policijskog službenika.
- (4) Policijski službenik oslobađa se odgovornosti ako je silu upotrijebio u granicama svojih ovlaštenja.

Član 38.

(Izuzetno u postupku ocjene)

Izuzetno od odredbi čl. 30., 35. stav (2) i 36. stav (2) ovog pravilnika, policijski službenik koji je upotrijebio samo sredstva za vezivanje prilikom lišenja slobode, privođenja ili sprovođenja lica u svrhu njegovog sigurnog transporta, dužan je sačiniti i potpisati službenu zabilješku i dostaviti je rukovodiocu organizacione jedinice po završetku smjene tokom koje je upotrijebio sredstva za vezivanje, a najkasnije u roku od 24 sata. Navedene službene zabilješke će se arhivirati u organizacionoj

jedinici iz koje je policijski službenik upotrijebio sredstva za vezivanje.

V - EVIDENCIJA UPOTREBE SILE

Član 39.

(Evidencija o upotrebi sile)

- (1) Nakon ocjene zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile, kompletan spis će se vratiti organizacionoj jedinici koja treba da se stara o čuvanju spisa i vodi odgovarajuću propisanu evidenciju o upotrebi sile.
- (2) Odjeljenje vodi jedinstvenu Evidenciju o upotrebi sile za cijelu upravu policije, dok druge organizacione jedinice Uprave policije vode evidencije o upotrebi sile u skladu sa svojim nadležnostima.
- (3) Evidencija o upotrebi sile sadrži sljedeće rubrike:
 - a) redni broj,
 - b) upotrijebljena sila,
 - c) ime i prezime policijskog službenika koji je upotrijebio silu,
 - d) razlog upotrebe sile,
 - e) kratak opis događaja,
 - f) ime i prezime lica prema kojem je upotrijebljena sila,
 - g) posljedice upotrebe sile,
 - h) ocjena o opravdanosti upotrebe sile i
 - i) napomena.
- (4) Evidencija o upotrebi sile vodi se na Obrascu broj 4. koji je sastavni dio ovog pravilnika.

VI - PSIHOFIZIČKI PREGLED I PRUŽANJE FINANSIJSKE POMOĆI

Član 40.

(Psihofizički pregled)

Policijskom službeniku će se omogućiti psihofizički pregled psihologa nakon upotrebe sredstava fizičke sile, a obavezno se šalje na psihofizički pregled psihologa nakon upotrebe vatrenog oružja ili učešća u visokorizičnim akcijama u skladu sa podzakonskim propisom kojim se detaljnije uređuje psihofizički pregled.

Član 41.

(Pružanje finansijske pomoći)

- (1) Ako se protiv policijskog službenika pokrene sudski postupak zbog upotrebe sile koju je upotrijebio prilikom izvršenja zadataka iz nadležnosti Uprave policije, Uprava policije će policijskom službeniku osigurati finansijsku pomoć s ciljem angažovanja branioca i pokrivanja ostalih finansijskih troškova kojima policijski službenik bude izložen u vezi sa postupkom, izuzev ako je policijski službenik djelovao izvan okvira svojih ovlasti ili ako ih je zloupotrijebio, po ocjeni Uprave policije.
- (2) Finansijska pomoć će se također, osigurati policijskom službeniku kao oštećenom u postupku za naknadu štete, odnosno njegovoj porodici ako je to prikladno, ukoliko je šteta nanosena u vršenju ili u vezi sa vršenjem zadataka Uprave policije.
- (3) Pod uslovima iz stava (1) i (2) ovog člana Uprava policije će osigurati policijskom službeniku finansijsku pomoć i nakon prestanka radnog odnosa, izuzev u slučaju da ima pravo na istu finansijsku pomoć po nekom drugom osnovu.

VII - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 42.

(Prestanak važenja ranijeg propisa)

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o upotrebi sile ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 4/07).

Član 43.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj 01-7-05-3402/19
12. decembra 2019. godine

Ministar
Admir Katica, s. r.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
UPRAVA POLICIJE

(naziv organizacione jedinice)

Broj:

Datum:

IZVJEŠTAJ O UPOTREBI SILE

Polijski službenik koji podnosi izvještaj (ime, prezime i čin)				
Datum, vrijeme i mjesto događaja:				
Vrsta otpora:		psihološki (), pasivni (), defanzivni (), aktivni (), pogoršani aktivni ()		
Sredstva sile	Vatreno oružje ()	Fizička sila uključujući i borilačke vještine ()	Povrede policijskog službenika DA () NE ()	Povrede lica prema kojem je bila upotreba DA () NE ()
	Ostala sredstva sile: (navesti)	Teže () Lakše () Fatalne () Mjesto pružanja med.tretmana:	Teže () Lakše () Fatalne () Mjesto pružanja med.tretmana:	
		Medicinsko osoblje:	Medicinsko osoblje:	
Lice protiv kojeg je upotrebljena sila	Ime i prezime:		Datum rođenja: Pol: M () Ž ()	
	Ime jednog roditelja:		Zanimanje:	
	Adresa:		Nacionalnost/ Etnička pripad.	
	Kontakt broj telefona:		JMB:	
Svjedoci događaja	Ime i prezime, adresa: 1.		Zanimanje i zaposlenje:	
			Kontakt telefon:	
	Ime i prezime, adresa: 2.		Zanimanje i zaposlenje:	
			Kontakt telefon:	
Ime i prezime, adresa: 3.		Zanimanje i zaposlenje:		
		Kontakt telefon:		
Svjedok: Medicinsko osoblje ()		Polijski službenik ()		Ostalo ()

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
UPRAVA POLICIJE
SARAJEVO

Obrazac br. 2.

Broj: _____

Dana: ____ . ____ . ____ godine

(organizaciona jedinica)_____
(rukovodilac)PREDMET: _____ - upotreba sile, dostavlja se.-
(ime, ime jednog roditelja i prezime osobe nad kojom je upotrijebljena sila)

Na osnovu člana 32. stav (4) Zakona o policijskim službenicima Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" br. 38/18 i 26/19) i Pravilnika o načinu i postupku upotrebe i pravdanja sile (Službene novine Kantona Sarajevo" broj _____), policijski komesar izvršio je uvid u spis

(naziv organizacione jedinice)
broj: _____ od ____ . ____ . ____ godine, koji se odnosi na upotrebu sile

(navesti upotrijebljenu silu) nad _____
(ime i prezime osobe nad kojom je upotrijebljena sila)
od strane policijskog službenika _____, pa u vezi sa zakonitošću i
(naziv organizacione jedinice i ime i prezime)
pravilnošću upotrebe sile konstatujem:

1. Izvještaj o upotrebi sile je _____ dostavljen.
(blagovremeno - neblagovremeno)
2. Ispitni postupak je proveden u skladu sa odredbama Zakona o policijskim službenicima Kantona Sarajevo i Pravilnika o načinu i postupku upotrebe i pravdanja sile.
3. Iz izvještaja o upotrebi sile, službenih zabilješki, izjava i drugih priloga u spisu vidljivo je da su osigurani svi potrebni elementi na osnovu kojih se može dati ocjena o zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile.

Na osnovu priloga u spisu koji su dostavljeni uz izvještaj o upotrebi sile ocjenjujem da je sila

(navesti upotrijebljenu silu) od strane policijskog službenika _____
(naziv organizacione jedinice i ime i prezime)
nad _____ upotrijebljena na način i pod uvjetima
(ime i prezime osobe nad kojom je upotrijebljena sila)

propisanim Zakonom o policijskim službenicima Kantona Sarajevo i Pravilnikom o načinu i postupku upotrebe i pravdanja sile.

Nakon ocjene zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile, spis dostavljam

(naziv organizacione jedinice) radi uvođenja u evidenciju i daljeg čuvanja.PRILOG: Spis _____, broj _____, od ____ . ____ . ____ godine
(naziv organizacione jedinice)**POLICIJSKI KOMESAR**
Generalni inspektor policije

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
UPRAVA POLICIJE
SARAJEVO

Obrazac br. 3.

Broj: _____
Dana: _____. godine

(organizaciona jedinica) (rukovodilac)

PREDMET: _____ - upotreba sile, dostavlja se.-
(ime, ime jednog roditelja i prezime osobe nad kojom je upotrijebljena sila)

Na osnovu člana 32. stav (4) Zakona o policijskim službenicima Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" br. 38/18 i 26/19) i Pravilnika o načinu i postupku upotrebe i pravdanja sile (Službene novine Kantona Sarajevo" broj _____), policijski komesar izvršio je uvid u spis

_____ (naziv organizacione jedinice)
broj: _____ od _____ godine, koji se odnosi na upotrebu sile
_____ nad _____
(navesti upotrijebljenu silu) (ime i prezime osobe nad kojom je upotrijebljena sila)
od strane policijskog službenika _____, pa u vezi sa zakonitošću i
(naziv organizacione jedinice i ime i prezime)

pravilnošću upotrebe sile konstatujem:

1. Izvještaj o upotrebi sile je _____ dostavljen.
(blagovremeno - neblagovremeno)
 2. Ispitni postupak je proveden u skladu sa odredbama Zakona o policijskim službenicima Kantona Sarajevo i Pravilnika o načinu i postupku upotrebe i pravdanja sile.
 3. Iz izvještaja o upotrebi sile, službenih zabilješki, izjava i drugih priloga u spisu vidljivo je da su osigurani svi potrebni elementi na osnovu kojih se može dati ocjena o zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile.
- Na osnovu priloga u spisu koji su dostavljeni uz izvještaj o upotrebi sile ocjenjujem da sila _____ od strane policijskog službenika _____
(navesti upotrijebljenu silu) (naziv organizacione jedinice i ime i prezime)
nad _____ nije upotrijebljena na način i pod uvjetima
(ime i prezime osobe nad kojom je upotrijebljena sila)

propisanim Zakonom o policijskim službenicima Kantona Sarajevo i Pravilnikom o načinu i postupku upotrebe i pravdanja sile, te na osnovu člana 32. stav (5) Zakona o policijskim službenicima Kantona Sarajevo i Pravilnika o načinu i postupku upotrebe i pravdanja sile, nalažem da _____ odmah
(naziv organizacione jedinice)

preduzme aktivnosti iz svoje nadležnosti.

Nakon ocjene zakonitosti i pravilnosti upotrebe sile, spis dostavljam _____ radi uvođenja u evidenciju i daljeg čuvanja.
(naziv organizacione jedinice)

PRILOG: Spis _____, broj _____, od _____ godine
(naziv organizacione jedinice)

POLICIJSKI KOMESAR
Generalni inspektor policije

Obrazac br. 4.

EVIDENCIJA O UPOTREBI SILE

Redni broj	Upotrebljena sila	Ime i prezime policijskog službenika	Razlog upotrebe sile	Kratak opis događaja	Ime i prezime lica prema kojem je upotrebljena sila	Posljedice upotrebe sile	Ocjena opravdanosti upotrebe sile	Napomena